

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 23.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 7/12 an 10 cor.
 pe 1/2 an 5 cor.
 pe o lună 2 cor.
 N-ri de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 48 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 23.

INSERTIUNILE:

de un nr. garsonat: prima dată 14
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 8 h. de fiecare publicare.

Astăzi abonațiile, cărți și inserții:
 nu se dau decât în cont în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrisori neplătite nu se primesc.

Anul VIII.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 51.

Să nu ne împărțim!

Stăm în fața unor mari întâmplări politice, fiecare zi ne poate aduce surprinderi noi. În fața acestor împrejurări partidele din patrie s'au pus pe lucru, se organizează, ca ziua de mâine să nu le găsească nepregătite. Și e firească mișcarea asta. Lucrurile ce se pun la cale acum pot să lovească în marile interese ale fiecărui partid și vor lovi într'adevăr dacă nu vor fi îndeajuns pregătite spre a putea para lovitură ce li-se sorfește. Partidele opoziționale și-au dat mâna, ca împreună să lupte împotriva partidului dela putere, spre a se susține la înălțimea pe care le-au ridicat anul 1848 și 1867.

În fierberile acestea ale contrariilor noștri putem observa un lucru care ne-ar putea sluji drept învățătură și nouă, și acest lucru e *solidaritatea*, ținerea împreună!

La ei partide cu ținte deosebite cum e de pildă partidul poporal și khosothist etc. își știu da mâna când e vorba de scăparea unor interese comune.

Fiind atât de mare însemnătatea lucrurilor ce mâine-poimâine pot să ne surprindă și cari ne interesează și pe noi — s'ar aștepta omul să vadă o vie mișcare în sinul cercurilor conducătoare ale poporului nostru. S'ar aștepta omul la o *reorganizare a întregii nișii național-politice, pe temelii solide, mai solide cu cele dela 1881*. S'ar aștepta omul să vadă falanga cărturarilor coborînd în mijlocul poporului, luminându-l, făcându-l conștios de demnitatea lui de om și Român și astfel scoțându-l din ghiarale destrăbălării în care a ajuns prin nefericita politică de 23 ani. Și astfel să dovedească acei cărturari că ei nu numai când e vorba și de câștig se știu interesa de poporul a cărui conducători se laudă a fi.

Dacă vom face adică o scurtă ochire în trecutul nostru dela procesul memorandumului încoace, va trebui să recunoaștem cu multă întristare, că n'am avut trecut politic — ci un trecut de amorțală politică.

La 1894, domnișii au pășit în mijlocul poporului, de-atunci încoace aproape toți dorm. Singur presa mai poartă o luptă învăpăiată pentru susținerea caracterului nostru politic nepătat. Dar ce poate face presa și de altcum puțin sprijinită, dacă glasul ei va fi al celui ce strigă în deșert?

Să lăsăm însă la o parte păcatele politice din trecut, alta e chestia ce ne-am propus să o atingem în articolul de față. E vorba adică de împrejurările între cari acum ne aflăm. Și principala chestie ce ni-se impune e că oare suntem noi într'adevăr solidari?

E adevărat că la noi pân'acum nu s'a făcut rumperea formală în două ori mai multe partide.

În presa noastră însă azi ca și la 1881, prevalează două păreri, iar publicul după aceste două păreri se împarte în două tabere, activiști și pasiviști.

Fiecare din aceste păreri e reprezentată de un anumit număr de ziare și foi săptămânale. Facem însă parte toți dintr'un singur partid, cel național, și astfel ceartă nu trebuie să fie între noi, căci și cei cari spun să luăm parte la alegeri și cei cari zic să stăm acasă, *binete obștesc* îl doresc.

Despre deosebirea de păreri din punctul de vedere al religiei nu vorbesc, pentru-că aceea nu există nici nu va exista vre-odată la noi. Da, noi suntem unul dintre acele fericite popoare, la cari politicește clerul e unit cu mireni. La noi nici vorbă nu poate fi de un partid clerical, după-ce întreg poporul român ține și va ține în totdeauna la legea lui strămoșească — nici de partid anticlerical, recunoscut fiind rolul clerului în viața social politică a poporului nostru.

S'ar putea forma la noi partide pe tema deosebirii confesionale gr. or. și gr. cat.: de asta însă n'avem să ne temem, după-ce vedem că fiecare Român adevărat se poartă cu o deosebită dragoste față de ambele confesiuni.

Așadar numai două pot fi deocamdată părerile ce se pot forma între Români din statul ungar: să luăm parte ori nu la alegeri? Formarea a două partide însă ar fi cel mai mare rău ce poate trece peste capetele noastre. În cazul acesta am fi nevoiți a vedea marile interese ale neamului zădărnice de interesele de partid. Am vedea atunci alegeri de deputat zădărnice de pasiviști, și eventual am vedea nizuințele pasiviștilor zădărnice de activiști.

Și să nu zică cineva că pasiviștii n'ar putea strica nimica din cauză că dela 1881 și dela 1894 încoace n'au deprins nici o influență asupra poporului — și astfel nici în viitor n'o să deprindă! Nu, chiar prin asta pot și vor strica de fapt cauza. Căci pentru a intra în activitate e lipsă de o pleiadă de inteligenți entuziaști, cari pășind în fruntea poporului să-l însuflească și să-l conducă la luptă.

În lipsa de conducători, poporul doritor de luptă politică, ori va sta pasiv (și asta nu din principiu, ci din neștiință) ori se va alătura la alte partide politice străine de aspirațiile lui și dușmănoase lui. Bine înțeles nici asta nu o va face din convingere politică, pentru-că asta — mulțumită amorțelii naționale de 23 de ani — n'o mai are.

Poporul nostru se știe insultat când e vorba de săvarea intereselor naționale, dovadă sunt țegerile dela Dobra, Nădlac și Pecica, și rullele adunări de protestare în contra faimosului proiect alui Berzeviczy — numai să fie cine să-l însuflească. Și dacă conducătorii cei mai deaproape, adică preotul și învățătorul vor fi aceia cari îl vor conduce în luptă, cu atât mai mare va fi însuflețirea, și biruința cu atât mai sigură. Însă în cazul desbinării în două partide, și conducătorii aceștia firești, la a căror îndemnare e suptă poporul se vor rupe în două partide. Și nu e puțină greutate să convingi pe un popor despre un adevăr pe care conducătorii lui nu-l recunosc — ori sunt nepăsători față de el. Asta o zicem mai ales fiind vorba de lupta *curată* ce avem s'o purtăm, pentru-că în luptele împreunate cu corupție e mai ușor să ademenesti poporul — de multe-ori chiar și în contra voinței conducătorilor săi naturali.

Vedem dar ca interesele noastre naționale numai zădărnice pot fi prin desbinarea în două partide. De aceea chemarea noastră, va fi să împiedicăm, până este vreme, desbinarea asta. E ceasul al 11-lea! Dacă acum nu ne vom strânge puterile, acum când ființa noastră ca popor e din atâtea părți primejduită, când vom mai face-o? Ar fi oare bine dacă lucrurile ce se pun la cale acuma ne-ar afla desbinați?

Nu, n'ar fi bine! Acum când mai mult se simte lipsa unirei, în cuget și simțiri, de ce să ne împărțim?

O conferință națională, în care să fie reprezentată Româniimea de pe întreg teritoriul patriei noastre iubite, aceasta ar fi unicul arbitriu, care să ne poată face să nu ne împărțim.

Blaj.

T. Laz.

Președintele Ligei și presa maghiară.

Se știe că dl P. Grădișteanu, președinte al Ligei din România, a desvălit în Senatul Român ceea-ce ținteste ministrul Berzeviczy cu planul său de lege. A arătat că acest proiect de lege voiește întâi și mai presus de toate să nimicească școlile române și astfel slăbindu-ne, să ne facă Unguri cu vremea.

A arătat, în aceeași vreme, cum în Țeara Românească ori-ce alt neam poate să-și facă școală, și peste tot: cum Românii sunt iubitori de libertate și nu tind la desnaționalizarea ni-mănu!

Se înțelege: dl Grădișteanu a osândit aspru pe fruntașii unguri și foile ungurești cari nu lasă în pace pe Românii de aici.

Eată de ce foile maghiare se năpustesc asupra d-lui Grădișteanu. „Magyar Szó“ (dela 28 Dec.) se ocupă într'un lung articol de interpelarea președintelui Ligei, arătând tot ce d-sa a vorbit, cum în expunerea relațiilor statistice dintre Români și Unguri s'a folosit de

date cuprinse în cartea „Românii din statul ungar” de Russu Șirianu, cum i-a dat pe episcopii cari apăra drepturile popului — și așa mai departe.

Sfârșeste spunând că Ungurii puțin le pasă de vorbele dlui Grădișteanu.

Credem. Oare când s'au luat sintașii unguri după poveștile bărbatilor înțeleși?

De mult, de tot: la 1868. D'atunci încocoți nu mai cinstesc legile aduse de aștepti ca Deak, ci se închină unor șovinisti lescreați.

Cum se vor face alegerile.

În urma ședinței de Mercur, nu mai încapă îndoială, ci sigur Dieta va fi dizolvată și anume îndată după anul nou catolic. A spus-o primul ministru Tiza.

Pe la sfârșitul — ori chiar mijlocul — lui Ianuarie vom avea deci alegeri noi.

Cum înțelege Tizza a face alegerile, și-o cam închipesc foarte mulți în țeacă. Tizza e adică omul care nu se dă îndără dela nici un mijloc, ci cu puterea face să se întâmple toate cum el vrea. Unde nu va putea să ajungă la capăt cu puterea, va încerca cel puțin să înfrice.

O pildă în privința asta sunt următoarele șire ce primim dela Sibiu:

«La consistorul de aici a sosit înștiințare dela ministrul școalelor și bisericilor că protopopilor Morariu din Dobra și Oprea din Ilia li-s'a detras ajutorul de stat.

«Cum amândouă acești protopopi sunt dintre cei mai harnici, cu purtare asupra căreia nici dușmanii n'ar putea cărți, nu mai suferă îndoială ca stăpânirea din Budapesta li-a dat lovitură aceasta numai pentru purtarea lor vrednică românească la alegerea din urmă.

«Țința de căpetenie va fi însă să înfrice pe alți preoți și protopopi, ca la alegerile ce se apropie să nu-și facă datoria de Români.

Și noi așa credem. Tocmai de aceea, trebuie să cumpanim bine lucrurile și în lupta ce se dă cu prilejul alegerilor să punem în frunte pe cei căror stăpânirea le poate strica mai puțin.

«Preoți cu crucea'n frunte», vom zice și în viitor, dar apoi toți preoții să-și facă

datoria românească... Să vedem: ar îndrăzni stăpânirea să lovească în toți și să nu aibă oare episcopii și poporul mijloc de a sări în ajutorul adevăraților păstori ai oștirea românești?!

*

O altă pildă de uneltiri împotriva celor harnici ai noștri este ceea-ce i-s'a întâmplat fostului primar dela Șiria, Nicolae Lăzărescu.

Între țaranii mai tineri, fruntași în sat, Nicolae Lăzărescu avea ascultare mare. N'a fost vre-o treabă comunală, bisericească ori națională, în care cuvântul lui să nu fie hotărâtor. Împreună cu ceilalți tovarăși de luptă, a luat parte la multe lucruri bune românești. A fost și la Viena, cu Memorandumul.

Ce s'au gândit însă oamenii stăpânirii: Haid să-l facem primar, că atunci i-am închis gura!...

Și într-o bună zi Lăzărescu se pomeni că fibriul îl candidează, fără să-l fi rugat. Sătenii, să înțelege, l-au ales.

Ei, dar Lăzărescu și ca primar s'a purtat ca Român adevărat. La congregație a avut curajul să voteze cu Românii, pentru limba română, ear nu cum ar fi dorit fișpanul. La alegerile pentru congregație earăși, nu s'a făcut sluga domnilor... D'aici supărare mare pe cei dela stăpânire.

Lăzărescu se văzu astfel dat în judecată pentru-că ar fi închis, ca primar, cu dela sine putere, pe un ucenic de măcelar. (Crimă pentru care legea prevede 1 an temniță). Afacerea-i de astă primăvară și s'a tot trăgănat, până Mercur, când tribunalul din Arad l-a și osândit la 40 coroane amendă.

Apărător i-a fost Dr. I. Rațiu, avocat în Șiria, harnicul și tinărul fruntaș de care legăm toți multă nădejde.

Ear învățătura este: cine și ca primar vrea să facă politică națională, n'o poate scoate la cale cu domni dela stăpânirea cărora le trebuie mai presus de toate unelte, ca să se folosească de ele la — alegeri.

In ajunul dizolvării.

Mercuri s'a ținut cea din urmă ședință înaintea ședinței hotărâtoare pe 3 Ianuarie st. n. când Dieta va fi, prin discurs de tron, dizolvată. Cel-ce mai nădăjduiau în pace, s'au înșelat. Ședința de ieri a nimicit în privința asta toate nădejdiile. Ministrul președinte a declarat că pe 3 Ianuarie se va convoca din nou ședința în Dietă, cu singurul obiect: a hotărâ când să se înfățișeze deputații spre a asculta discursul de tron, cu care Majestatea Sa dizolvă Dieta.

Ședința Dietei din 28 Decembrie.

Președinte: Jakabffy Imre.

Deschizând la 12 ore ședința, dă cuvântul ministrului președinte.

Contele Tizza István repetă rugarea ca opoziția să-l lase o scurtă indemnitate pentru ca alegerile să nu se facă în ex-lex. Dela aceasta depinde propunerea ce o va face.

Contele Apponyi Albert răspunde în numele opoziției aliate. Face aproape muncă zadarnică, dar răspunde. Ceea-ce împiedică desăvârșit pe opoziție să dea indemnitate este scopul guvernului și în noua Dietă voește să guverneze cu lex Daniel. Pe lângă un astfel de scop înaintea anunțat, sentimentul nostru constituțional nu ne lasă să dăm indemnitatea.

Președintele: Dup'asta nu rămâne decât stabilirea ordinii de zi a ședinței următoare.

Contele Tizza István: Propun, ca Dieta să-și țină proxima ședință în 3 Ianuar, când probabil se va publica dizolvarea Dietei. (Sgomot în stânga). Prin urmare în 3 Ianuarie nu va fi alt obiect la ordinea zilei decât a se lua dispoziții pentru ascultarea discursului de tron.

Strigăte în stânga: Călcare de jurământ!

Contele Tizza István: Se pune în contradicție cu principiile constituționale acela care amestecă în discuție persoana regelui. (Sgomot în stânga).

Cu sgomot nu se poate rezolva afacerea aceasta. Nu pot aduce argumente că dizolvarea s'ar lavi de lege. Afacerea aceasta sunt gata a o discuta ori-când. (Sgomot enorm în stânga. Strigăte: Călcare de jurământ).

Cu cât mai mare lărmă faceți, cu atât mai mult vă pun în fața țării. (Aplauze în dreapta).

Contele Andrássy Gyula: (Aplauze la opoziție). A primit cu neîncredere acțiunea asta nefericită. Peste țeară s'a deslănțuit patima. Alegeri iarna, este în sine ceva neomenos. Ministrul președinte ca să învingă trebuie să se folosească de toate mijloacele și de: corupție

CARMEN SYLVA

PE DUNĂRE.

2

27 APRILIE — 3 MAIU 1904.

(Urmare).

Ce sprintenă și fără de pă sare, ca un șuvoiu iute de munte, își rostogolește Dunărea la Sigmaringen undele mici, și ce măreț își încheie aici lungă-i călătorie! Câte vijelii de lupte n'au bântuit-o, cât sânge n'a înghițit ea, roșindu-și apele până în fund, . . . și tihnită curge acum la vale, tot mi departe; și dacă ar înceta odată să mai curgă, de sigur că toate țările înfloritoare pe cari le adapă acum, n'ar mai fi atunci.

Pe aici s'au dat lupte turbate pentru aur între Daci și Romani și cine știe între cari alte seminții mai înainte. Pe aci se spune că ar fi trecut Argonauții căutând lăna de aur: pe aici au năvălit Turcii și s'au revărsat asupra Europei. . . ce luptă nesfârșită!

Istoria e povestirea luptelor dintre popoare, din cari unele s'au prăpădit. Tare mă ademenesc și îmi farmecă închipuirea misterioasă Daci, acest popor tăcut, care se înțelegea aproape numai prin semne, astfel că din limba lor abia au rămas câte-va până ce Romani veni în număr covârșitor și îi zdrobiră; un popor care lăsa în seama femeilor toată gospodăria Statului, pe când bărbații erau pururea în luptă, la hotare!

Apoi Goții, Ostrogoții și Visigoții, cari au trecut pe aici; Hunii, Pecenegii, cine au fost ei? În pământul nostru se găsește încă minunate lucruri. Marele tesaur dela Petroasa, care ar fi de

origină visigotică, este dovadă, după cum afirmă învățații, de un lung popas, astfel că noi credem că Ulfilă și-a scris evanghelia în ținuturile noastre. Cine știe câte va mai da la iveală pământul acesta! Și în Dobrogea d'abia acum încep cercetările. Valul care trece în cea d'intăi patrie a mea, prin Niederbiber lângă Neuwied, pe sub muntele Monrepos, sfârșește în Dobrogea, și aici vom găsi încă, fără îndoială, comori ne mai pomenite. Chiar și pietrele pe cari s'au scris numai numele Romanilor căzuți în luptă sunt de un foarte mare preț; ele arată că aici n'au fost colonii de osândiți, căci toți morții pe câmpul de luptă, fie din Colonia, fie din Trier sau din Spania, toți sunt numiți „civis romanus”.

Noi credem că cunoaștem Tusculul unde Ovid și-a scris „Tristele” și când te gândești la resfătatul și elegantul Roman, trăind în Constanța din acel timp, inconjurat de gheturi și zăpezi, într'un pustiu unde nu creștea nimic, în mijlocul unor popoare sălbatice, — mirarea te cuprinde cum de a putut el îndura opt ani, cum de n'a murit mult mai din vreme, din cauza climatei și a singurătății. Statuia lui se înalță pe piața Constanței și privește la linia drumului de fier, la portul ce s'a clădit și la marile rezervoare de țiței, instalate în vremea noastră. Și par-că stă în uimire! Totuși poate că între dânsul și drumul de fier nici n'a existat durată de timp, ca pentru noi care trebuie să ajungem cu încetul până aci.

Carpații ascund și astăzi comori de aur, dar oamenii au ajuns la credința că ar fi prea scump să-l scoată la iveală, că ori de câte ori cauți aurul, ajungi la sapă de lemn, și te năpădesc toți veneticii, cari nădăjduind flămânzese mai

rău ca mai înainte. Dar noi știm că Sarmisegetuza a fost o baie de aur și că, dacă Romani au purtat războaie cu atâta îndârjire în privința Dacilor, până ce i-au stărpit, poate că vor găsi aur. Toate legendele sunt adevărate, pentru cel ce știe să le tâlmăcească, precum sunt și visurile toate adevărate, dacă ne dăm seama de adâncul lor înțeles și vedem în ele simboluri, ca în vechime. În fond tot ce ni-e mai scump pe lume, e simbol: steagul, sfântul potir, coroana, toate sunt simboluri; numai viața materială le strică înțelesurile și le coboară pe pământ, profanându-le.

În zori coborâm în goană calea cea frumoasă dela Palota la Turnu-Severin, printre crângurile întinerite; Dunărea scânteiază la picioarele noastre; e un drum fără pereche, poate una din cele mai frumoase căi ferate din Europa întreagă! Am mai admirat acest drum sub farmec de lună și în strălucirea răsăritului de soare și totdeauna l'am găsit nespus de frumos! Muniți cei plini de taine răsăr în umbra adincă, amenințători și întunecați, iar Dunărea selipește neliniștită într-o pânză argintie, par-că ar avea ceva de povestit. Vreau să mă las furată cu totul de multe mistere, par-că tot aștept să răsără capete pletoase din valurile ei. Heine vedea în adincul mărilor orașe și castele scufundate!

Voi vedea poate și eu la lumină neamurile ai căror eroi au pierit în adincuri. Poate că ei îmi vor povesti lucruri pe cari nimeni nu le-au mai auzit și învățat; poate că îmi vor destăinui ceva ce n'a mai trecut prin mîntea nimănui!

Astăzi las să mă legene propriile mele amintiri, gândind la acea călătorie cu unicul meu copil: cincii zile pe Dunăre în sus cu mica zână, care

A intervenit pentru pace dar ministru președinte i-a refuzat toate propunerile. Atunci când prin jertfirea ministrului președinte s'ar fi putut asigura pacea, el în locul acela bucuros ar fi adus această jertfă.

Contele *Tisza István* zice că *Andrássy* e îngrijorat pentru dizolvarea în ex-lex. Dacă îngrijorarea această a lui *Andrássy* este în adevăr patriotică, atunci facă-și datoria să spună opoziției, asupra căreia are așa mare influență — că alegerile în ex-lex sunt legale. (Aplauze în dreapta). Ori în ce vreme va intra momentul, când după convingerea mea prin abdicare voi folosi cauzei, fără sovăire mă voi da în lături; dar acum fac aceea ce dătoroz constituțiunii țării. (Aplauze furtunoase în dreapta).

Contele *Andrássy Gyula*: Ministrul-președinte m'a provocat, zice, să declar dacă alegerile în ex-lex sunt legale ori ba și cu aceasta să liniștesc opiniunea publică. Să-mi permiteți, dar eu nu sufer de grandomanie. Declarațiunea mea nu va liniști opiniunea publică. Se știe, că eu dizolvarea în ex-lex o țin legală. Părerea mea particulară însă nu va rezolva controversa.

După *Andrássy* a mai luat cuvântul *Hock János*, *Rakovszky István* și *Eötvös Károly*. Acestuia din urmă i-a și detras președintele cuvântul.

Sedința se termină la 3 1/2 ore.

Din Austria.

Crisă ministerială. Mercuri Majestatea Sa a primit pe ministrul președinte al Austriei Dr. Koerber în audiență de o oră. La 11 și un sfert Koerber s'a dus la ministerul de interne, unde l-au așteptat ministrii *Wittek* și *Gotuchovski*. În cercuri politice se afirmă cu toată hotărârea, că Koerber și-a oferit Monarhului dimisia. Se vorbește, că regele și-a rezervat dreptul deciziunii așa că azi încă nu se poate vorbi de o criză ministerială hotărâtă. Din durata lungă a audienței se deduce, că Monarhul în principiu s'a învoit să primească demisia guvernului, înțelegându-se cu ministrul său asupra tuturor eventualităților, cari după părerea Majestății Sale ar putea urma în mijlocul situațiunii actuale. Astfel între altele probabil s'a discutat și asupra eventualității dizolvării Reichsratului. După atitudinea (ținuta) lui Koerber acesta a recomandat coroanei dizolvarea camerei motivându-și demisia cu împreju-

rarea, că la cas de noui alegeri un alt guvern va putea face mai bune alegeri.

Ca urmaș al lui Koerber se vorbește a fi în primul loc *Wittek*, actualul ministru al afacerilor trenurilor, despre care se știe că este un politician fără multe muștrări. Se zice însă că *Wittek* nu ar fi învoit să primească presiunile, deoarece este de prevăzut că Reichsrathul va fi dizolvat, ear cu nouile alegeri cariera sa ar putea fi terminată, de ceea-ce *Wittek*, ca un ambițios bărbat de stat, se ferește. Un alt succesor al lui Koerber se zice a fi baronul *Gautsch*, fost ministru. În cercuri bine informate și această combinație este considerată ca imposibilă, de oarece afacerea ginereului său, baronul Klein, care este căpitan districtual în Viena, l-a adus pe *Gautsch* în situație neplăcută, așa că acesta nu va putea fi chemat în fruntea guvernului. Situația probabil abia după anul nou se va putea clarifica pe deplin.

O depeșă din Praga vestește, că ziarul „*Prager Tageblatt*” scrie cu privire la viitorul cabinet ministerial, că acesta va fi un guvern de tranziție de scurtă durată.

Războiul ruso-japonez.

Londra, 29 Dec. Luț „*Daily Telegraph*” i-se vestesc prin Kintșu cu datul de ieri următoarele: Aripa stângă a armatei rusești a fost avansată. Frontul este de 65 kilometri de lung. Se afirmă că armata rusă până la începutul lunii lui Februarie va număra 600.000 luptători. Cu ajutorul armatei dela Vladivostok se va face atunci încercarea de a încungiura pe Japonezi.

Fortul cucerit din grupa Kikvanșanului nu era un fort principal, făcut din beton, se vede de pe tunurile din el; dar face parte însemnată din linia principală a apărării cetății la frontul nord-estic. Poziția e foarte prețioasă, dacă vor reuși Japonezii a așeza în ea tunuri de asediu căci lanchează forturile nord-estului și poate bate din spate pe cele de pe Dealul Balaurului și de pe Dealul de aur, etc.

Din Șanghai și Singapore se vestește că o escadră japoneză a trecut prin canalul Malacca

și că se așteaptă drum contra escadrei lui Folker-sam. Se știe că au gândit s'o atace, înainte de a se înfrunța a lui Rojdestvenski. Pe lângă Singapore au trecut doi încrucișători de torpiloare. Dacă scopu trimiterii ar fi paza drumurilor pe marea din hipelagiul olandezo-indian, măsura e la locul ei. Escadra aceasta ar avea a vesti pe Togo de appierea Rușilor și deci ar putea face să ajungă ita acestuia la vreme. Dacă însă vor să caute lă în oceanul indian, încercarea nu ar putea năpărat fi cu noroc, de vreme ce oceanul e mare și pe dinsul sunt multe drumuri și lesne s'ar putea ca escadra rusească să treacă fără să-i pndă de veste Japonezii. Mai e că escadra lui Kimmura s'ar afla fiind la Malaca, la 2.500 de mie marine dela baza ei, insulele Pescadores, lângă Formosa.

Micadl a publicat un ordin de zi către admiralul Togo înălțind faptele vitejești ale marinei japoneze. Luda e pe drept dată; căci vitejia și priceperea ștaților Japoniei, pe apă și pe uscat, au stîrnit amirația lumii. Și faptele marinarilor trebuie prețite mai pe sus decât ale ostașilor de uscat. Nici parte a slujbei ostășești nu cere așa de mare înordare ca o slujbă pe vasele de războiu. Indoeobi cea pe torpiloare e aspră și doboritoare. Z și noapte, pe furtună și ploaie, în viscolele de zpadă și în arșițele verii, ofițerii și soldații tremie să fie neadormiți, vecinic de pază. O respundea mare apasă pe oamenii de pe torpilor, ei sunt nu numai sentinelele flotei, ochii și urechile acesteia, ci, la timp, uneltele de distrugere cele mai puternice. Admiralul Shelley a numit torpiloarele „Copiii nopții”. În adevăr noaptea fac ele slujba lor cea mai întunecoasă și mai nepătrunsă, cu atâta e mai de folos împlinirea sarcinii lor, la atac și la apărare. Torpiloarele japoneze și-au făcut datoria, la atac și la apărare, la paza Port-Arthurului ca și la fugărirea vaselor rusești ce voiau să scape.

Din străinătate.

Germania și Ungaria. Contele Bülow a publicat un comunicat prin *National Zeitung* din Berlin, anunțând că dacă până la 31 Decembrie st. n. nu se va putea stabili o înțelegere cu Austro-Ungaria, atunci Germania va denunța în acea zi actuala convenție, pentru că nu poate ține în suspensiune convențiunile încheiate deja de astă-vară cu Rusia, Italia, România, Belgia și Elveția din cauza unor negocieri interminabile cu Austro-Ungaria.

Este dar hotărât ca toate convențiunile susnumite să se prezinte Reichstagului german între 10—20 Ianuarie.

par'că plutea incoace și n'colo pe puntea cărăbiei, strălucind de fericire! Și căji-va ani mai în urmă, văzut-am iarăși, Dunărea, care și acum curgea tot așa de elipitoare cu toate că ducea toată jalea mea adîncă, și câte odată închideam ochii pentru că nu mai puteam să îndur strălucirea undelor ei vesele.

Istoria familiilor este povestea suferințelor, istoria popoarelor este povestea luptelor! De aceea nu m'am putut împăca nici odată cu studiul istoriei. Pe cât de cu drag m'am adîncit în studiul limbilor, cari îmi arătau o desvoltare mai pacinică a popoarelor, pe atât de fără plăcere am urmărit certurile mai ales pentru stăpînire, pentru putere, pentru tot soiul de lucruri ce mi-au părut totdeauna fără valoare, pentru că nici odată n'am dorit să am stăpînire, nici putere.

Lăcomia popoarelor nu e frumoasă, luptele sunt groaznice, sângele este mai bun în vinele noastre decât în valurile Dunărei sau ale mării sau în năsip; el este frumos numai pe câtă vreme este viu și curge ca vinul prin trupul nostru. Sângele vărsat e urît și miroase desgustător; ranele sunt o privesc înfloritoare, când corpul era mai adineaori atât de tânăr, de frumos și de bine încheiat! Și la urma urmelor, ce ne pasă cine pe cine a omorât, cine pe cine a învins, cine a cucerit țara cutăria, cine a schilodit limba cutăruia și cine pe ale cui ruine se ridică! Singurul lucru pe care ni l-au lăsat popoarele sunt cântecele lor și acestea sunt vrednice să trăiască, căci altfel n'ar trăi nici popoarele, deoarece chiar și pietrele, ce par a fi durate pentru veșnicie, dispar.

Trecem tocmă pe la podul lui Traian; aici se înalță rămășițele-l din apă, dar faptul că podul a fost clădit de Romani ne par mai puțin în-

semnat, decât gândul de a-l clădi iarăși cât mai curând, pentru-ca să avem legătură mai repede cu Marea Mediterană.

Traian ne interesează numai ca un document strămoșesc. Românii se trag toți dela Traian ca și noi Germanii dela Carol cel Mare; trebuie să le iertăm această plăcere copilărească. Dar ei nu se gândesc că Dacii, cari s'au împotrivit atât de mult Romanilor, sunt mult mai interesați și de vișă mult mai veche. Ce străbună măreață e fiica lui Decebal care și-a vîrit brațele în poartă, când a văzut că un trădător furase zăvorul și care pe când brațu-l se frângea, ținea în loz valul de Romani năvalitori pentru a-i lăsa tatălui său vreme să moară. E o mândrie să descinzi din asemenea oameni, cari au fost cel puțin tot atât de măreți ca și învingătorii lor!

Nu, ei vor să fie Romani, numai Romani și toate celelalte amestecături privesc numai pe antropologi și pe filosofi și pe filologi. Aici se găsesc urme de Tătari și Mongoli, de Goți și de Greci, de Celți și de Arabi, de Slavi și tot soiul de alte popoare. Ici și colo se găsesc anumite asemănări cu Spaniolii cari nu sunt de loc ciudate, de oare-ce și aici au fost Goți și Arabi. Amestecul de popoare din România este vrednic de studiu, pentru-că dela toate au rămas în felurite locuri însușiri caracteristice. Acolo unde domnește *vendetta* este cu totul altfel decât în munții Moldovei, unde întâlnești ochi albaștri și plete bălaie, ear oamenii își văd în pace de pămînturile lor și de cultura de mătase. Cântecele populare au caracter cu totul deosebite; acelea pe cari le-a găsit Alexandri n'au nimic asemănător cu Rapsodul dela Dâmbovița, care își are o-

bârșia între Dâmbovița și Ialomița și al cărui neam s'ar putea găsi poate în Syria, cu anumite asemănări în Rusia sudică.

Zilele acestea vom trece pe lângă cinci țări: mai întâiu între Ungaria și Serbia, între România și Serbia, între România și Bulgaria, apoi între România și România, între România și Rusia, căci numai acest braț al Dunărei e al nostru, și apoi earăși îndărăt. Mă bucur de feluritele impresii ce voiu culege dealungul țărurilor.

Bulgarii sunt dela obârșie atât de deosebiți de Romani, pe cât poate să fie deosebit un popor de altul. Ei vorbesc o limbă slavă și totuși Virchow spune că n'au craniul slav, în vreme ce altul spunea că ciudatele vocale guturale pe cari le-a primit și li ba română sunt de origină mongolică, hunică. Prin împrejurimile Turnu-Severinului și în valea Argeșului, toate femeile par niște matroane romane, cu trăsurile lor severe și nasurile aquiline, cu ochii mari, negri și cu sârbătoreasca liniște a mișcărilor lor. Hrisoavele de boerie ale țaranilor din valea Argeșului datează de șase sute ani și mai mult. Mie 'mi pare că țara noastră este încă prea puțin cercetată. Oamenii s'au mulțumit să zică: „o colonie de osândiți romani”; dar dacă e așa, ce a fost înainte, ce fel de Romani și din cari țări s'au așezat aici, ce fel de armate au rămas și cu ce fel de popoare de aici s'au împerechiat... acestea încă nu le-a cercetat nimeni și eu tot mai aștept ca pămîntul nostru să ne dea la iveală descoperiri minunate.

Astfel visez aci noaptea și las curs liber gândurilor mele, ceea-ce mi-se întîmplă totdeauna în mersul ritmic al trenului. De aceia îmi place

APELI

Facem un călduros apel către toți abonenții, cititorii și binevitorii ziarului nostru să grăbească pe d'oparte cu reînnoirea abonamentului ca astfel trimiterea ziarului să nu fi întreruptă (vom trimite adică pe anușitor numai celor cari au plătit ninte!), — pe de altă parte rugăm pe oți căți ne sunt binevoitori să facă ce mai întinsă propagandă pentru lărea «Tribunei», ca astfel să nu fie st, ba chiar știutor de carte român carisă nu aibă în casa sa «Tribuna».

Cei cari se hotărăsc să aboneze, să trimită prețul înainte desărbătoi; să facă aceasta îndeosebi iouli abonenți, ca astfel să avem vreme a tipări adresele și a regula trimiterea foii. Mai târziu, după anul nou, e mare adică imbulzeala și cei cari n'au grăbit, pot să sufere neajunsuri numai din pricină că au tot amânat cu trimiterea banilor.

Vechii abonenți să lipească pe mandatul postal fășia cu numele și numărul adresei.

ADMINISTRAȚIA
ZIARULUI „TRIBUNA“.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 30 Decembrie 1904.

— Un ziar italian despre regele Carol. Ziarul „Corriere della Domenica“ ce apare la Milano, a publicat un articol asupra sărbătorilor dela Iași cu ocazia sfințirii bisericilor Sf. Nicolae și Trei Erarhi.

Extragem din acest articol următoarele rânduri:

„Numele lui Carol de Hohenzollern va trece în istoria României sub același titlu de bine-meritare și de glorie civilă precum numele lui Wilhelm I, Victor Emanuel II sau Franz Iosef, vor trece în istoria țărilor lor respective: nume de rege instaurator, ordinator, reformator. După construcțiunea atâtor monumente,

asa de mult să călătorească noaptea, când nimeni nu mă turbură, și rar ne sunt date asemenea prelejurii în viața noastră trudită. De câte ori n'am spus eu că pentru noi singurul mijloc de a găsi liniște este o călătorie lungă sau o boală grea. Altfel suntem robii orîi cui. Vagonul care alunecă urînd nu-l poate ajunge nimeni și o boală grea închide ușa, însă din nefericire ea îți închide adesa și creierul, care nu mai poate să lucreze liber, pe când în trenul care vâjje în goană, gândurile par că zboară tot atât de iute, străbătând viața ta însăși ca și necunoscutul și toate chestiunile pe cari cauți să le pătrunzi. Cine poate urmări gândurile unei astfel de nopți tăcute și fără odihnă? Ele aleargă înainte, duse de senzația mișcării iuți, și par-că au mai multe aripă decât altă-dată și un cântec deosebit, legat de țacănitul roatelor.

Este un farmec cu totul deosebit să sbori cu ochii închiși prin locuri cunoscute; dacă stațiunile sunt întreruperi neplăcute, tot îți rămâne destul timp ca să te lași în voia gândurilor, să vezi cum chipurile îți isvoresc tot mai vii înainte, și cum trec pe dinaintea ochilor. Am trecut odată prin tunelul Arlberg, după ce șezusem toată ziua într'un vagon deschis, iar în tunel închiseși ochii. Toată priveliștea de mai înainte trecu pe dinaintea mea cu iuteala vântului, dar cum era roșie, nu verde; toate pădurile, munții, stâncile, tot era roșu, riul din vale era întunecat; era o schimbare foarte ciudată și a ținut tot timpul, adică douăzeci de minute. Peisagiul era ca un decor ce se schimbă, dar roșu; altminteri întocmai pe cum fusese și până aci. Și el trecu tot atât de iute, precum trecuse pe dinaintea ochilor des-

institute, biserici, după inaugurarea podului peste Dunăre, la Cernavoda, cel mai important din Europa, și sistematizarea portului Constanța, care a costat până acum atâtea zeci de milioane, după săpăturile archeologice atât de fericit executate în fiice colț al țării și mai cu seamă în Dobrogea, după restaurarea atâtor antice edificii ale regatului, începând cu Curtea de Argeș, cel mai frumos model de construcțiune bizantino-română cu care se mândrește peninsula balcanică, eată cum restaurarea acestor două micș, dar grațioase giuvaeruri de arhitectură religioasă națională, cari sunt cele două caracteristice bisericii ieșene“.

Articolul se sfârșește cu un scurt istoric al celor două biserici.

— In interesul adevărului trebuie să dăm cea mai formală desmințire știrilor publicate în „Aradi Közlöny“ de Mercuri. Nu este adică adevărat că s'a ținut o conferență a fruntașilor români cari ar fi hotărît ce vor face și pe cine vor candida în comitatul Aradului. Căți-va fruntași aradani, dar numai aradani e adevărat, au discutat între ei unele și altele, dar nu s'a hotărît nimic. Pe când va fi sosit vremea, de bună seamă se vor aduna însă toți fruntașii comitatului din comitat și vor lua hotăriri cum vor crede că este mai bine pentru poporul nostru. Și atunci însă nu vor publica aceste lucruri în ziarele ungurești, ci ce va fi de publicat, se va da de știre obștei prin ziarele românești.

— Apel! Inițiativa luată de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, de a pune obiceiul felicitărilor de Anul-Nou în serviciul culturii noastre naționale, întimpinând consimțământul general al publicului român, — venim acum, în preșerea unei noue aniversări, a adresa către toți iubitorii culturii poporului român din această țeară, un călduros apel, ca să participe și de astă-dată la rescumpărarea felicitărilor de Anul-Nou în favorul Muzeului istoric și etnografic al Românilor din regatul ungar.

Consemnarea rescumpărărilor de felicitări se va publica și în anul acesta atât în ziare, cât și în o mica edițiune ocazională, care pe ziua Anului-Nou se va trimite tuturor aceluora, cari vor contribui sub acest titlu la Fondul Muzeului.

Prin aceasta vom conserva pe deplin părțile frumoase ale obiceiului felicitărilor de Anul-Nou, întâlnindu-ne și unindu-ne cu toții cu ocaziunea noii aniversări la un act de nobilă însuflețire pentru înaintarea culturală a neamului nostru.

Fiind terminat splendidul palat al Muzeului istoric și etnografic ridicat de „Asociațiunea“ noastră în Sibiu, și având a-l înzestra acum în mod demn și a-l inaugura încă în decursul anu-

lui 1905, — sperăm că apelul nostru va fi întâmpinat de astă-dată în toate cercurile preocupate de înaintarea culturală a poporului nostru, cu bunăvoință și însuflețire îndoită, ca și pe această cale să se dea Asociațiunii noastre posibilitatea de a realiza în condițiuni cât mai demne o veche dorință a obștei românești. Sibiu, 22 Dec. 1905. Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

— Alegori — curate. În numărul dela 25 Dec. a ziarului „Budapesti Hirlep“, la anunțuri mărunte se poate citi: „Pentru câștigarea sigură a unui mandat de deputat se caută un candidat bogat. Scrisori se primesc sub titlul „Deputat 57506“ la administrație“.

Va să zică târg după toată rînduiala.

— Fundațiune nouă. Octogenarul canonic din Blășiu Rev. Domn I. Russu a făcut o fundațiune pentru stipendii în sumă de 8000 cor. Fapta creștinească a fundatorului, care și pentru parochia gr.-cat. din Sibiu unde a fost multă ani paroch și protopop, a făcut mult bine, n'are lipsă de laudă.

— Prelegerea publică populară, care s'a ținut Duminecă în sala de fizică a gimnasiului gr.-or român din Brașov, a întrunit un frumos număr de Români brașoveni, între cari am observat și numeroase femei și bărbați din poporul nostru din Scheiul Brașovului. Dl prof. Aurel Ciortea, membru în secția științifică a „Asociațiunii“ noastre a proiectat cu ajutorul Skioptikonului o serie de tablouri bine reușite, cari ilustrau vieța și faptele lui Ius Christos. Textul explicativ al tablourilor proiectate a fost citit de un elev al școalelor noastre medii. În legătură cu aceste tablouri dl prof. Ciortea ni-a mai proiectat și unele din cele mai mari și însemnate biserici din lume, însoțindu-le cu un comentariu la înțelesul tuturor. Conferențiarul a fost viu aplaudat la sfârșitul instructivei sale prelegeri de cei prezenți. „Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român“, în al cărei serviciu și-a pus dl Ciortea cunoștințele sale, desvoaltă prin prelegerile de acest soi, pe cari le dorim să se continue cât de des, un mare interes în sinul poporului nostru, care ca și erî va duce cu sine o mare mulțămire sufletească și pe lângă aceasta și cunoștințe folositoare. („G. T.“)

— Un colac monstru de Crăciun. Un brutar, francez din Richmond a espus prima zi de Crăciunul gregorian în etablimentul său un colac de crăciun, care cântărește 3500 funți. Pentru pregătirea acestui colac unic în felul său s'au întrebuințat între altele 225 funți unt, 225 funți zahăr, 340 funți făină, 100 funți mandule, 160 funți citronat și 2600 ouă.

chiși. Poate că și impresiile se perindă prin creier cum se perindă pe retină și se pot deștepta, ca prin farmec, tocmai așa cum au fost.

Eu văd pe tânăra regină care-și ia pentru totdeauna ziua bună dela ai săi. Ea zace pe patul de trandafiri, pe corabie; iar pe tânărul erou al familiei în focul dela Königgrätz; îi văd pe amândoi tot atât de lămurit, cum văd și mulțimea de cadavre rostogolindu-se prin valurile Dunărei: văd pe tânărul prinț care-și cucerește singur țara sa, iar lângă mine stă încărunțitul bărbat, cu care mi-am trăit zilele și ale cărua griji și temeri le-am împărțit! Astfel lunecă viața, ca și Dunărea, ale cărei brațe ne vor primi în curând, — și când ți se pare că apa zilelor curgătoare a șters toate urmele, tot mai rămân icoane.

Locuitorului dela Rin i-se pare straniu să plutească pe Dunăre fără să întâlnească vapoare, nici locuințe omenești pe maluri; numai păduri și iară păduri pe amândouă malurile, ici colea câte o casă, câte odată un sat mic de pescari, ascuns în verdeață, câte o mierlă care se crede poate privighetoarea acestor pustietăți. Peste tot atâta liniște. Impresii ciudate cuprind sufletul când urmărești calea lui Traian, rămasă de aproape două mii de ani pe aceleași locuri tăiată în stânci; ea-și arată încă borteale în cari au fost înfipte grinzile, ce țineau podeala drumului. Aceiași simțire te cuprinde, când citești inscripția¹⁾ care proclamă cu atâta mândrie învingerea stâncelor și apelor! În față este șoseaua nouă tăiată tot

¹⁾ Textul inscripțiunii este, după Mommsen următorul:

JMP & CAESAR & DIVI & NERVAE & F
NERVA TRAIANVS & AVG & GERM
PONTIF MAXIMVS TRIB POT III
PATER PATRIAE COS III
MONTIBVS EXCISIS AMNIBVS
SVPERATIS VIAM FECIT.

Sau pe românește.

Impăratul Caesar, fiul divinului Nerva, Nerva Traian, Augustul, Germanicul, Pontifce maxim, investit cu puterea tribonicie pentru a IV-a oară, Părintele Patriei, Consul pentru a III-a oară, tăind stâncile munților și trecând peste curenții cei repezi, a făcut acest drum.

În stâncă, tocmai ca la Ragaz, dar fără nici o inscripție făloasă.

Trebuie să ne închipuim cât de greu va fi fost să faci o șosea, în timpul acela, pe aceste locuri neprimitoare și dușmănești, cu mijloacele de atunci! Și cei învinși trebuie să fi socotit această operă drept ceva mareș, căci astăzi Calea Laptelui se numește pe românește Calea lui Traian, iar omăturilor mari li-se zice troiane! Dacă popoarele au dat pentru vecie chiar cerului și elementelor nume scoase din cunoașterea isprăvilor omenești, ce impunătoare li s'or fi părut acestea! Căci trebuie să te minunezi, când vezi, că în două mii de ani nu s'a mutat și nu s'a schimbat nici o iotă din urmele șoselei și când vezi că apa și-a tăiat drum prin toți munții aceștia! Aceasta ne dă măsura pentru sutele de mii de ani, de când durează toate acestea. (Va urma).

— **Procesul de divorț al ministrului Lukács.** Ministrul de finanțe maghiar înainte cu câte-va luni a intentat proces de divorț soției sale. Două foruri, tribunalul și tabla a terminat iute cu afacerea de despărțire a ministrului de către nevastă sa. Eri și curia s'a ocupat cu această afacere, aprobând sentința celoralte două foruri. Se zice, că ministrul se va căsători în curând cu văduva unui director al unei societăți de mine.

— **Cadoul de Crăciun de 15 milioane.** Conform unei vesti din New-York regele petrolului John Rockefeller, cunoscutul milionar american a făcut universității din Chicago un cadou de crăciun de 15 milioane dolari. Suma aceasta colosală, în dimensiuni cu adevărat americane este destinată de donator ca fond pentru înființarea unei facultăți tehnologice la universitate. Deodată cu asta Rockefeller a promis, că va suporta și spesele zidirii acestei noi facultăți.

— **Omor.** Din Sz.-Fehérvár se scrie că în ziua de Crăciun a fost găsit omorât de 8 gloanțe de revolver consilierul ministerial în pensie Pondol Gábor. El avea deja 80 ani împliniți și trăia singur, căci nu fusese însurat. E curios că din casă nu s'a luat nimic, ci toate s'au găsit în ordine. — Se scrie d'asemeni din Cheretș (cott. Arad) că acolo s'a găsit mort în curte Fényzarusi István. Lângă el era pușca sa, cu care fusese la vânat. Nu se știe încă dacă e vorba de un omor ori de sinucidere.

— **Vestea despre sinuciderea principesei Montignoso.** Am publicat în numărul nostru de ieri după un ziar din capitală vestea despre pretinsa sinucidere a contesei Montignoso. Vestea asta plămădită la Berlin de unde s'a fost telegrafiat la Praga, că conform unei depeșe din Veneția, contesa în călătoria ei spre Fizeze s'a dat jos din tren la Veneția, unde a sărit în mare. Această faimă s'a răspândit și în Dreza. Această veste este acum desmințită, căci cum anunță o depeșă din Salzburg, contesa Montignoso a avisat părinții ei, despre sosirea ei în pace la Firenze. Ea a rugat tot odată pe mama ei că, principesa Alice să o cerceteze. Biata femeie ar dori să îplinească dorința fetelor sale, dar de-o-camdată nu poate părăsi pe soțul ei, archiducele Ferdinand, care se află bolnav în urma agitațiilor din zilele trecute. Deoarece s'a răspândit vestea, că contesa ar avea de gând să meargă la Salzburg, cu toată opreliștea împăratului Francisc Iosif, de a mai călca pe pământ austriac, de aceea s'au luat măsuri pentru a împedea atare pas necugetat al contesei. Drept aceea sentinelele dela frontiera Salzburgului li-s'a dat ordin să împedecă pe contesă, dacă ar încerca să intre la „loc oprit“.

— **Semănăturile în România.** Ministrul de interne al României a alcătuit un tablou de toate familiile de săteni aflate în lipsă și de cantitatea de cereale cumpărată până acum.

Din acest tablou se constată că se află în lipsă 234.416 familii în 1538 comune din 26 județe.

Cantitatea necesară pentru îndestularea acestor familii până la 15 Martie 1905 se ridică la 9.013 vagoane. Ministrul însă a angajat până acum 9.865 vagoane de porumb, grâu și secară, din care au fost furnizate 4.923 și s'au dat ordine pentru împărțirea lor.

Ministerul continuă cu cumpărăturile de cereale, spre a avea de rezervă până la recolta viitoare.

— **Afacerea Syveton.** Din Paris se anunță că cu ocazia perchezității făcute la domiciliul avocatului Menard, ginerele lui Syveton s'a găsit o sticlă cu acid cianic și una cu morfiu. Menard a declarat, că de aceea a cumpărat aceste otrăvuri, fiind-că voia să se sinucidă. Morfiul a fost ordonat de medicul de casă pe seama soției lui Menard, fiind aceasta mai zilele trecute bolnavă. Un testament aflat tot cu această ocaziune, dovedește că Menard de fapt voia să se sinucidă.

— **Defraudarea din fondul de comandă italian.** Din Roma vine știrea că un casier din ministerul de interne, cu numele Nardi s'a împușcat. El manipula cu acești bani pe seama sa. După moarte s'a pornit cercetare și așa s'a descoperit că Nardi a defraudat 100.000 franci. La această sumă Nardi a putut ajunge cu atât mai ales, cu cât nime nu l'a controlat. Controlarea lui avea să o facă ministrul president Giolitti; acesta însă s'a încrezut în subalternul său, lăsându-i mână liberă în manipularea banilor.

— **Concertul reuniunii române de cântări din Brașov va avea loc, precum se știe Joși seara în sala Redutei.** Publicăm astăzi programa concertului: 1) F. Schubert „Rugăciune“ pentru cor mixt, solid și acompaniament de pian, 2) Trei cântece pentru sopran cu acompaniament de pian: a) P. Tschaikovsky) „La bal“, I. Scărlătescu „Doină“ și H. Kirchner „Foaie verde de bujor“, 3) G. Dima. Din a doua Liturghie pentru cor mixt: a) (Heruvicul, b) Sfânt e Domnul Savaot, c) Pre tine te lăudăm și d) Să se umple gurile noastre (cu solo de bas, 4) Trei cântece pentru mezzosoproan cu acompaniament de pian: a) R. Schumann Nimfea, a) Ed. Grieg Vânt de toamnă și c) G. Ștefănescu Mândruțiță dela munte. 5) Șese cântece populare pentru cor mixt: a) D. G. Kiriac Jalea orfanului b) D. G. Kiriac Străină pe lume, c) G. Dima Plugurile (cântec țărănesc d) G. Cima Trei păstori (colindă) e) G. Dima Astăzi prociile (colindă) f) G. Dima „Nu-i dreptate nu-i“. — Inceputul concertului la orele 8 seara. Bilete se pot căpăta în librăria d-lui Hiemesch, ear în seara concertului la cassă

— **Cadoul național generalului Stoessel.** Din Petersburg, capitala Rusiei, se vestește, că cetățenii ruși au cumpărat la Tsarsko-Selo o casă, pe care au arangiat-o splendid pe seama viteazului apărător al Port-Arthurului, generalul Stoessel. Acesta este cadoul destinat pentru a remunera bărbăția și jertfirea de sine a generalului rusesc.

— **Puterile și conferința de pace dela Haaga.** Din Washington se vestește: Secretarul de-stat al Statelor-Unite publică știrea, că nota circulară adresată puterilor europene a doua oră pentru convocarea conferinței de pace, a avut rezultatul dorit, de oare-ce toate au aderat la aceasta.

— **Jăfuire de biserică.** La 21 Dec. niște rău făcători necunoscuți au pătruns în biserică Cisterciților, de unde au luat un potir de argint, și o cruce de argint. Valoarea obiectelor furate este de 1600—1800 cor.

— **† Maria Lungu n. Morariu,** în urma unui scurt morbo, în anul 40 al etății și 20 al fericitei căsătorii și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului Sâmbătă 11/24 Decembre a. e., lăsând în adine doliu pe neconsolabilul ei soț Nicolae Lungu paroh gr.-ort. în Ghioroc, pe bătrânul ei tată gârbovit de greul vieții, pe frații și alte rudeni.

Inmormântarea i-s'a făcut Luni 13 26 înainte de amiază. La 10 ore coșciugul a fost dus în sfta biserică, unde preoții Valeriu Felneac (Sâmbăteni) și Petru Pelea au servit sfta liturgie. Responsurile le-a cântat corul seminarial din Arad, sub conducerea bravului profesor de cant și muzică dl Trifu Lugojan. După lineă liturgiei s'a început prohodul, la care au pontificat părintele protopop al M.-Radnei P. O. D. Procopiu Givulescu, asistat de preoții: Zamfir Conopan, Aurel Popescu, (Pauliș), Fabrițiu Manuila, Paul Felneac, Valeriu Felneac, (Sâmbăteni), Petru Pelea, (Miniș), Teodosiu Moțiu, Constantin Putică, (Cuvin), Ioan Micloș, (Covasinț), Ioan Cimponer, Fl. Roxin. (Lipova), Ioan Petrila, (Conop), și Const. Mihulin, (Cieir). La inmormântare a participat în număr mare toată inteligența și poporul din Ghioroc și jur, fără osebire de confesiune și naționalitate, căci reposata era iubită de toți. Reposata a fost o adevărată soție, credincioasă și iubitoare, și o rară prețioasă română.

Aceasta virtute și-a arătat-o reposata mai ales față de tinerimea noastră universitară din

Budapesta, cu ocazia concertului din anul trecut, arangiat în bieroc.

A trăit și-ăubit soțul, biserica și neamul până la ultima suflare, și-a făcut datorința de preuteasă — mână a altora, căci neavând fi, a crescut o fetiță unui locuitor țaran din Ghioroc, până a măritat-o un învățător, — și în vîrsta cea mai frumoasă aflând numai 40 ani, s'a dus în lumea suferințelor.

Vărsând oacrimă de durere pe rețele ei mormânt, să începem și noi cu frumoasele cuvinte din predică P. O. D. protopop Givulescu: „Că în adevăr sarrea și-a pus de scop zdrobirea omului. Și în afel de împrejurări nu avem în altceva mângâie, fără numai în credință: că tot ce să face cu via lui Dumnezeu să face, și din aceea nimic nușă poate schimba. Și noi cari luăm parte la acest act trist, să mângâiem pe cel ce-și pierde soțul adevărată, preuteasa română, femeie binefăcătoare, și adine mahnii de aceasta lovitură a sorții, să rugăm pe înduratul Dumnezeu, ca sufletul repoatei să-l așeze în lumea bucuriei și a fericirii veinice!“

Nicu.

— **Björnson pentru pace.** În ziarul „L'Européen“ cunoscutul publicist suedez Björnsterne Björnson, aștine că a sosit momentul psihologic pentru o intervenție a puterilor europene în conflictul ruso-japonez.

Războiul — spune Björnson — ia o înfățișare rea pentru armata rusească. În toată Rusia, opinia publică cere cu insistență pacea. Europa are dreptul să se amestece în conflictul dintre Rusia și Japonia, de oarece consecințele lui funeste vor fi resimțite de toate popoarele.

Parlamentele ar trebui să ceară ca Statele europene să respecte mai riguros neutralitatea, care este continuu violată cu atâta ipocrizie. Când belligeranții nu vor mai primi împrumuturi, cărbuni, provizii și material de războiu, războiul va trebui să înceteze imediat.

— **S'a condamnat pe sine la moarte pe rug.** La Dobrișin nevasta unui brutar cu numele Ignat Guttman, mamă a 8 copii, a trecut cu o moarte de tot înfricoșată din lumea asta în cealaltă. Ea adică sârmana, la care în timpul din urmă se arătau semne de nebunie, se condamnase la moarte pe rug. Într-una din zilele trecute dimineața aprinzând o candelă, s'a dus în pivniță. Aici a construit un rug din paie, pe care s'a culcat și apoi i-a dat foc, arzând până s'a făcut scrum. Când cei din jurul ei au observat că de câte-va oare femeia nu mai vine, s'au dus în privință, unde au dat numai peste o grămadă de cenușă.

— **Epistola Papei către Sultan.** Din Constantinopol vine știrea, că Papa n'a împlinit dorința sultanului de a înființa pe lângă Yldiz-Kiosk (palatul sultanului) o nunciatură papală. În scopul acesta Sultanul a trimis la Roma pe patriarhul Ciril din Melkille, dar delegatul s'a întors napoi fără ca misiunea se fi avut rezultatul dorit aducând cu sine și autograful pontificalului. În acesta Papa refuză înființarea nunciaturei pe motivul, că în Orient are și acum tot Franția protectoratul. În urma acestui refuz și Turcia a renunțat la dorința de a fi în legătură diplomatică cu Vaticanul.

— **Impăratul Vilhelm în Belgia.** Din Bruxela se anunță, că după ziarele de acolo împăratul Vilhelm de primăvară va cerceta pe regele Leopold al Belgiei la Antwerpen.

— **Femea trădătoare la curtea din Petersburg.** Ziarul „Post“ din Berlin publică o știre senzațională. Ea este următoarea: De noue ani trăește la curtea țarului o educatoare (crescătoare) englezoaică, care era guvernanta marelui ducese Olga, fetița cea mai mare a țarului. Nainte cu doi ani a fost dimis din serviciu un servitor negru pentru-că a fost prins că cetea acte importante din biroul împăratului. Negrul în urma asta acuza pe guvernantă, că aceasta ar fi scormonit actele de stat de pe masa de lucru a împăratului. Nu i-s'a dat crezământ, ba țaravna apăra tare pe educatoare. Din acest moment personalul de serviciu meru o urmărea până ce zilele trecute au surprins-o în cabinetul

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul igieniei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrássy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

428

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de fălci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întrecăgă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

de lucru al țarului. Un scriitor a încuiat-o în birou până-ce a înștiințat țar despre descoperire. Guvernanta a fost expulsată, și dusă cu escorta până la frontieră. În curtea imperială sunt foarte consternați deoarece se crede că guvernanta a fost năimit

— **Coroane eterne.** Di prilegiul aniversării al 7-lea dela moartea ult regretatului Dr. *Aurel Brote*, fost director al biceii „Transilvania” din Sibiu, soția decedatului, stimabila doamnă *Minerva Dr. Brote n. Draghiț* a dăruit fondului „Daruri de Crăciun săracilor ostri”, administrat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” suma de cor. 5. ear stimabila doamnă *Sidonia Muntean*, din prilegiul aniversării al 7-lea dela moartea mult regretatului său soț *Demetriu Muntean*, fost jude r., a dăruit aceluiaș fond cor. 4 pentru care faptă marinimoasă aduce sincere mulțumite în numele Reuniunii presidentului *Vic. Tordășan*.

— **Avis!** Domnii univeitari, cari au fost primiți în semestrul prim al acestui an școlastic la masa studenților academic, sunt rugați a-și legitima progresul în studii i că au satisfăcut condițiilor de primire de șb Nrii 11 și 12 cel mult până în 12 Ianuarie 1905, dacă mai voesc să folosească și în semestrul al II-lea acest beneficiu.

Cu această ocaziune suscrisa Direcțiune apelează din nou la toți sprignitorii acestei instituții, să binevoiască a trimite și mai departe ofertele lor marinimoasă, căci numai așa se va putea susține această mäsă, de nespuse mare folos pentru tinerimea noastră universitară care se luptă cu nenunțate greutate la studiile mai înalte.

Direcțiunea „Economul”.

— **Faptă de laudat.** Din Cermeiu ni-se scrie: Comitetul comunal din Cermeiu astăzi Mercuri, la indemnul părintelui *Dimitrie Popovici* a hotărât ca banii comunali nu le bănci străine ci la banca românească „Victoria” să se depună în viitor, spre fructificare. În toate satele românești ar trebui să se facă așa.

— **Jerfele animalelor selbatice din India.** Conform statisticei oficiale guvernului din India, 25.460 oameni au căzut jertfă animalelor feroce (sălbaticelor) și șerpilor veninoși. Și anume: 23.164 oameni au fost mușcați de șerpi veninoși; 1048 au fost mâncați de tigrii; 277 de lupi; 973 au fost sfâșiați de urși și panteri. Șerpii și crocodili au omorât 4000 de vite cornute; 38.211 vite cornute au fost mâncate de panteri; 4719 au fost mâncate de lupi; 2387 de hiene și 4000 de urși. De tot 83.872 vite cornute au fost mâncate de dobitoacele sălbaticelor în 1903. Din cauza aceasta bestiile sunt urmărite de vinători cu toată furia. Dar rezultatul acestor goane este relativ foarte nelămurit în comparație cu numărul jertfelor bestiilor (selbaticelor). Astfel anul trecut au fost uciși numai 1336 tigrii, 4413 panteri, 1830 urși, 2373 lupi, 706 hiene și 4300 alte scârnavii. De tot va se zică numai 14.173 în comparație cu numărul jertfelor. Asupra numărului șerpilor veninoși omorâți statistica guvernului nu amintește nimic.

— **Atragem atenția on. public asupra anuului lui Igaz Sándor.**

TELEGRAMME.

Viena, 30 Decembre. M. Sa a primit în audiență pe *Tisza* și pare a li hotărât ca la 4 Ianuarie M. Sa să meargă la *Budapesta* și să citească în persoană decretul prin care se disolvă Dieta.

București, 30 Decembre. Din ordinul M. Sale, Casa Regală a început să împartă săracilor din oraș 1000 stângini de lemne și 15.000 lei.

Ministrul de finanțe *Costinescu* a dat percepătorilor ordin să nu vindă vita nici unui țaran pentru darea ce datorește.

Londra, 29 Dec. La *Petersburg*, nu se crede, că crucișătorii japonezi se află în apropiere de *Singapore*. Contrar acestei credințe rusești se vestește, că flota lui *Kamimura* a ocupat calea *Malacca*. Flota lui *Togo* este încă multe sute de kilometri departe de aci. Prima lovitură dintre escadrelor dușmane se așteaptă pe Marea Chineză la sud de insula *Formosa*.

Londra, 30 Dec. Japonezii își dau o silință mare, ca pe când vor sosi în Marea Galbenă vasele de războiu ruse, *Port-Arthur* să fie cucerit. Astfel eri au dat asalt în grozitor asupra întăriturii numite *Erlungșan*, pe care au și luat-o, plătiind însă învingerea aceasta cu moartea a 1000 viteji. Rușii, cari s'au apărat și ei desnădăjduit, de asemeni au avut perderi mari.

Petersburg, 30 Decembre. Așa se vede că și în cercurile de aci se cunoaște bine starea cetății *Port-Arthur*, pentru-că «*No-voie Vremia*», foaie scrisă cu îngăduința împăratului Rusiei, mărturisește: «*Primejdia mare bate la ușă. Port-Arthurul nu se va mai putea susține decât puține zile*».

Londra, 29 Dec. «*Daily Mail*» vestește din *Tokio* cu datul de eri:

De o lună de zile nu mai pot pătrunde bărci în portul *Port-Arthurului*. Rezistența Rușilor în timpul din urmă a slăbit mult, și numai la *Erlungșan* și *Sungșusan* mai poate fi vorba de împotrivire. Un prizonier rus a zis, că Rușii, după-ce colina de 203 metri a fost cucerită s'au retras la *Ișesan*. Aici stau trei batalioane cari au numai doi oficeri. Un batalion are acum numai 30 de oameni. *Ișesan* are numai 18 tunuri, cari afară de 5 tunuri de câmp toate sunt tunuri de cele grele. Tunurile cu tir repede japoneze tot aci se află. Fortul are numai 200 de granate pentru fiecare tun. Soldații au numai 200 cartușe. Focul Japonezilor a făcut la *Ișesan* 1000 de Ruși incapabili de luptă. Într-o noapte un escadron în lipsa de cartușe, a dat năvală cu baioneta, reîntorcându-se din 480 numai 243.

Londra, 29 Dec. Conform stirei de eri a iur «*Daily Telegraph*» primită din *Sanghai*. Flota japoneză are acum cinci vase submarine.

Tokio, 29 Dec. (Reuter). Conform știrilor sosite aci Japonezii înaintează mereu cu operațiunile lor din partea de ost a *Port-Arthurului*, unde sunt preocupați cu săparea de șanțuri și așezarea de mine de dinamit. Aripa dreaptă a armatei asediatoare bombardează cu succes cartierul nou al orașului. Pregătirile pentru noul atac s'au făcut deja, și acum se așteaptă din partea de cătră ost și de cătră vest un asalt concentrat.

Ișifu, 29 Dec. (Reuter) Oficerii vaporului *Erlany* sosit azi din *Vladivostok* desmintesc fama, că torpilorii destructori au reușit să fugă din *Port-Arthur* la *Vladivostok*. Oficerii mai declară, că încrucișătorii ruși se află în stare bună la *Vladivostok*. Mai spun, că Japonezii au așezat pe colina de 203 metrii tunuri de 28 cm. calibru.

Budapesta, 29 Dec. Ziarele de aci aduc știrea că în 2 Ianuarie regele va veni la *Budapesta* pentru a închide respective a disolva camera printr-o vorbire de tron. O altă știre de mare însemnătate conform informațiunilor ziarelor maghiare din capitală este, că contele *Apponyi* are mari inclinațiuni pentru partidul *kossuthist*, și așa nu este improbabil să fuzioneze cu partidul 48. De asemenea și *Ugroniștii*, ba chiar și o fracțiune a partidului popular sub conducerea lui *Rakovszky* încă nutrește idea contopirei cu partidul *kossuthist*. Gândul acesta al corifeilor acestor partide pare a fi sugerat de amărăciunea și decepția produsă de ultimile evenimente ale situației politice maghiare.

Partidele opozante anume erau firm convinse, că dieta nu va fi disolvată, deoarece — presupuneau ele — «*Monarhiu și va călca jurământul*». Acum că dizolvarea este un fapt complinit, nici opozaiții nu mai stau la îndoială, ci așteaptă o profundă indignare și resignare campaniile novelor alegeri dietale, care probabil s'au facă mari pustiiri printre rindurile opozaiției coaliate

POSTA REDACȚIEI.

T. în B. După cum vezi! Și de altă dată cu mare plăcere.

Cebza. Rău a făcut preotul D-voastră dacă așa s'a purtat la alegerile congregaționale. Correspondența nu o putem însă publica, fiind cam aspru scrisă. Și publicul mare și noi luăm însă știință și ne arătăm aci tristețea că un preot alunecă pe panta de a lupta împotriva binelui satului și a ține cu străinul.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Avram Dorcuța, Șicula. Am primit 2 cor.

O calfă cu praxă de 7 ani în branșele de spec-rai, ferărie și Testile posedă limbile: Germană, Română și Maghiară, și caută un post la o casă onestă, cei interesați să se adreseze la Red. acestei foi.

Bibliografie.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma” de <i>Russu Ștrianu</i>	Cor. 2—	plus 10 fil. porto
„Povestiri și schițe” de <i>S. Seclia</i>	1.—	5 „
„Nuvele” de <i>Emil Zola</i>	Cor. 0.40	5 „
„Școlarul declamator”	„ 0.50	5 „
„Vatra părăsită” I. <i>Slavici</i>	1.50	10 „
„Stropi de roaună”	1.—	10 „
„Aur” <i>Const. Hodoș</i>	1.50	10 „
„Telegrama” farză în 3 acte	„ 0.30	3 „
„Calendarul” dieceșei aradane	„ 0.40	10 „
„Carmen Sylva” de <i>Vojen</i>	1.—	5 „

A apărut de *Dr. Augustin Bunea* canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea* de *Buteasa* schiță biografică, *Blaj* 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiumi din dreptul și istoria bisericii românești unite*, *Blaj* 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de *Dr. Alexandru Grama*, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de *Dr. Augustin Bunea*, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) *Blaj* 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul archidieceșei de *A.-Iulia* și *Făgăraș* pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geagului, Silvașului și Belgradului*, *Blaj* 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovic*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, *Blaj* 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din *Blaj* (*Balázsfalva*) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Igaz Sándor

orasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

aur și argint călcat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că pe Strada Bossuth Nr. 43 în Arad a trecut în posesiunea mea

prăvălia de faur

(mai înainte a lui Stamberger Jozsef)

După o experiență de mai mulți ani dobândită în fațărici din Budapesta și Viena, m-am ajuns în plăcuta situație să pot împlini tot felul de lucrări dela cele mai simple până la cele mai complicate prompt pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onoratului public, rămân Cu deosebit respect:

Végh István

măstru măsar.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

recușite de argint, seduli de amatori cumpăra pentru prețurile cele mai mici ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

orasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii

(Palatul minorităților.)

vorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

CANCELARIA

arhitectului român

IOAN NIGA

ARAD,

456

Str. Atzél Péter Nr. 1.

(lângă Crucea Albă.)

Primește lucrări de inginerie și arhitectură, îndeosebi bisericilor școlare, cenurări de zidiri

Atențiune !

Am onoare a atrage atențiunea onoratului public, ca înainte de a se prevedea cu lucruri de răciun să facă o încercare la

Moskovitz Izidor

unde să capătă haine pentru bărbați, femei și copii cu prețuri foarte reduse.

Rog prin urmare pre onorații cumpărători, precum și pre onoratul public, să nu intrase aceeași ocaziune ei să să convingă în persoană. Razimat de rechiul renume imi iau voie a mai atrage atențiunea onoratului public și asupra împrejurării, că cumpărând la mine face economie de cel puțin 25 %

Recomandând cele de sus în atențiunea binevoitoare a onoratului public, și implorând sprijinul binevoitor al onoratului public, rămân cu

deosebită simă

Moskovitz Izidor

ARAD, Andrassy-tér 8. sz. visa vis de biserica minorităților.

Serviciu prompt!

Rog a fi cu băgare de seamă la firmă.

HEGEDÜS JÓZSEF

orasornicar ARAD. juvaelier

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nádor. —

Chronomètre Alpina

Cel mai
ESCELENT
orasornicar
al veacului.

Union
Horlogère
BIENNE-GENÈVE.

Cadouri de Crăciun și Anul nou.

Prețurile cele mai ieftine

Baie de cadă „DIANA“

ARAD, Halász-utca 1. szám.

Băi de cadă 50 bani, 70 bani, 80 bani și 1 coroană.

APĂ DE APADUCT.

Cerem numeroase vizite.

őzv. VADNAI LÁSZLONÉ.

Ble stau la dispoziție dela 5 ore dimineața până la 10 ore seara.

Aducem la binevoitarea cunoștință a p. t. publică că am cumpărat

Prăvălia lui Tămășdan

ce Calea Arhiducei, osif Nr. 12 (Casa Fodor și Reisinger) și deci mă află în plăcută poziție a face următorul ofert:

Cafea per kgr. dela 1 fl. în sus.
Ciaie dela 2 fl. jum. în sus.
Zahăr 41 cruceri.
Lumânări de steari per pachet 36 cruceri. 451

Apă minerală, cacao, chocoladă, cognac, rum și liher, specialitatea cea mai fină pentru prețul cel mai echitabil. De serviciu prompt și culan asigurăm on. public cumpărător.

Telefon 373.

Comande se îndeplinesc imediat.

Intreg aranjamentul boltei este de vânzare.

Localul pentru prăvălie se poate da împreună cu pivnița mare și mică cu începere dela 1 Februarie.

Atențiune la firmă!

S'î deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vînd pentru prețurile cele mai culante tot felul de obiecte pentru

cadourii de Crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumst, săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și copii, giamațane de școală și piață, mase și batiste altele multe lucruri alese pe care nu le înșirăm aici.

Cu deosebită stimă:

450

Rosemberg József

BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștință On. Public, că am deschis în

Arad, piața Boros Béni Nr. 6 o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de aranjamente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate.

Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izdor

fabricant de fer și oțel în Ujdezna.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitate cea mai bună

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din următor, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuintarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cănepe din launtru cătușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Kákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoșele electrice, ori reparaarea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a avisa respectuos pe on. public că mi-am mutat prăvălia, care corespunde pe deplin recerintelor moderne, în palatul contelui Nádasdy.

Tot odată rugând spriginul onoratului public, rămân

453

Cu deosebită stimă:

Brunner Béla

Prăvălie pentru haine de modă de bărbați, obiecte de artă și de specialități.

Arad, Piața LIBERTĂȚII, Palatul contelui Nádasdy, colțul străzei Forray.